

Haninge kommun

Uppföljning av granskningar 2013-2014

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och omfattning.....	2
1.3. Metod	2
2. Granskning av kommunens åtgärder för en ökande läsförståelse.....	2
2.1. Grund- och förskolenämndens svar.....	3
2.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder	3
2.3. Sammanfattad bedömning	4
3. Granskning av effektivitet inom vuxenutbildningen och SFI	5
3.1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens svar.....	6
3.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder	6
3.3. Sammanfattad bedömning	7
4. Granskning av biståndsbedömningen inom äldreomsorgen.....	7
4.1. Äldrenämndens svar	8
4.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder	8
4.3. Sammanfattad bedömning	9
5. Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år.....	11
5.1. Nämndernas svar	11
5.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder	12
5.3. Sammanfattad bedömning	13
6. Granskning av skydd till våldsutsatta kvinnor.....	13
6.1. Socialnämndens svar	14
6.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder	14
6.3. Sammanfattande bedömning	15
7. Granskning av skydd mot oegentligheter	17
7.1. Kommunstyrelsens svar	17
7.2. Stadsbyggnadsnämndens svar	18

7.3.	Uppföljning av vidtagna åtgärder	18
7.4.	Sammanfattad bedömning	19
8.	Granskning av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen.....	20
8.1.	Nämndernas svar	20
8.2.	Uppföljning av vidtagna åtgärder	21
8.3.	Sammanfattad bedömning	22
9.	Granskning av planprocessen	23
9.1.	Nämndernas svar	24
9.2.	Uppföljning av vidtagna åtgärder	24
9.3.	Sammanfattad bedömning	25
Källförteckning		27

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisorerna granskar kommunstyrelsen och nämndernas verksamheter genom grundläggande granskning samt fördjupade granskningar inom utvalda områden. Revisorerna har för avsikt att följa upp några av de granskningar som genomförts 2013-2014 och där det lämnats rekommendationer. Revisorernas sakkunniga biträden följer upp respektive granskning och sammanfattar resultatet i en rapport.

1.2. Syfte och omfattning

Syftet med uppföljningen är att granska de åtgärder som vidtagits inom identifierade förbättringsområden samt vilka resultat som uppnåtts.

Den uppföljande granskningen omfattar:

- ▶ Granskning av kommunens åtgärder för en ökande läsförståelse
- ▶ Granskning av effektivitet i undervisningen inom vuxenutbildningen och SFI
- ▶ Granskning av biståndsbedömningen inom äldreomsorgen
- ▶ Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år
- ▶ Granskning av skydd till våldsutsatta kvinnor
- ▶ Granskning av skydd mot oegentligheter
- ▶ Granskning av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen
- ▶ Granskning av planprocessen

1.3. Metod

Granskningen bygger på intervjuer och dokumentstudier. Se källförteckning i bilaga. Rapporten är sakgranskad av intervjuade, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är kvalitetssäkrade av de som granskats. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar EY för.

2. Granskning av kommunens åtgärder för en ökande läsförståelse

Granskningen genomfördes 2014. Syftet med granskningen var att bedöma grund- och förskolenämndens arbete med att förstärka elevernas förmåga till ökad läsförståelse.

Revisorernas bedömning var att nämnden gör en omfattande uppföljning och löpande utveckling av kunskapskontroller. Skolornas rutiner och förmåga till analys varierar och läsförståelseområdet har olika prioritet mellan skolorna. Ett helhetsgrepp om processen från kunskapskontroll till analys till åtgärd på den enskilda skolan saknades. Granskningen visade också att kvaliteten och omfattningen på skolbiblioteken varierar.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades grund- och förskolenämnden att:

- ▶ Nämnden bör etablera tydligare rutiner för analys och återkoppling av resultat samt rutiner för uppföljning av förbättringar kopplade till kunskapskontrollerna.

- ▶ Nämnden bör säkerställa att alla som bedömer kunskapskontroller har tillräcklig kunskap för att göra bedömning på ett rättvisande sätt.
- ▶ Nämnden bör etablera riktlinjer för vad ett skolbibliotek i Haninge bör omfatta samt hur dessa ska användas för att förbättra läsförståelsen hos kommunens elever.
- ▶ Nämnden bör verka för ökad samverkan mellan skola och folkbibliotek.

2.1. Grund- och förskolenämndens svar

Grund- och förskolenämnden besvarar revisorernas rapport genom att godkänna ett tjänsteutlåtande från barn- och utbildningsförvaltningen.

I utlåtandet hänvisar förvaltningen till att alla linjer, avdelningar och enheter ska bedriva ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete. Diskussioner av bristande resultat ska i första hand föras på varje skola och utifrån denna analys ska bedömningar göras av vilka utvecklingsbehov som finns och vilka insatser som ska göras. På linje- och förvaltningsnivå analyseras utvecklingsbehoven avseende gemensamma behov.

Förvaltningen beskriver också att varje rektor ansvarar för att säkerställa att lärare har tillräckliga kunskaper för att utföra sina arbetsuppgifter. Om rektor bedömer att lärare saknar tillräckliga kunskaper om varför och hur bedömningar ska utföras kan grundskolechefen kontaktas. Pedagogiskt centrum bistår med utbildningar och bedömningsstöd.

När det gäller skolbibliotek beskriver förvaltningen att resurser har avsatts för en halvtidstjänst som skolbiblioteksutvecklare. Tjänsten ska bland annat utarbeta förslag till riktlinjer för skolbibliotek, vara spindel i nätet för utveckling samt samordna skolbibliotekarier och barnbibliotekarier på folkbiblioteken.

Grund- och förskolenämnden beslutade att utbildningsförvaltningen ska inkomma med lägesrapport på sina beskrivna åtgärder i juni 2015 och i december 2015.

2.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Grund- och förskolenämnden beslutar årligen om en mål- och resultatuppföljningsplan. För 2016-2017 säger planen att kunskapskontroller inom bland annat läsförståelse ska rapporteras från skola till förvaltning i september-oktober samt i mars-april. En rutin som har utvecklats sedan den ursprungliga granskningen genomfördes är förvaltningens arbete med prognoser för att elever, grupper och skolor med svårigheter att nå målen tidigt ska kunna fångas upp och få stöd. Höstterminens resultatuppföljning fungerar som ingångsvärde och vårterminens resultat efter vidtagna åtgärder utvärderas som utgångsvärde. Utbildningsförvaltningen följer upp skolornas resultat och bistår i analyser och utvärderingar. Varje rektor har analyssamtal med grundskolechefen där bland annat progressionen i läsförståelse diskuteras.

Varje rektor ansvarar för att säkerställa att lärarna har kompetens att genomföra de kommungemensamma kunskapskontrollerna. Utbildningsförvaltningen tillhandahåller löpande kompetensutveckling. Nationella prov i svenska och svenska som andraspråk används för att säkerställa skolornas bedömningspraktik, genom att titta på korrelation mellan resultat på det nationella provet och betyget. Sedan juli 2016 är det obligatoriskt för huvudmän att använda Skolverkets bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling för årskurs 1. Bedömningsmaterialet bygger på grundprinciperna i läsutvecklingsschemat (LUS) som sedan länge har använts av

lärarna i kommunen. Förvaltningens bedömning är att LUS-bedömningarna kan översättas till det nya bedömningsinstrumentet och vice versa. De nya bedömningsstöden bidrar till att öka kvaliteten och den likvärdiga bedömningen.

Merparten av kommunens skolor deltar i Läslyftet, en statsbidragsfinansierad satsning på kompetensutveckling inom språk-, läs- och skrivdidaktik. Grunden är kollegialt lärande med stöd av handledare och ett kompetensutvecklingsmaterial från Skolverket indelat i olika teman. Flera skolor kommer också att delta i Specialpedagoglyftet som är en motsvarande kompetensutvecklingsåtgärd för specialpedagoger.

Genom statsbidrag för *Lågstadiesatsningen* har kommunen kunnat öka bemanningen med 21 tjänster riktade mot lägre åldrar. Utbildningsförvaltningen söker statsbidraget för att säkerställa kontinuitet men det praktiska genomförandet beslutas av respektive rektor. En ambition är att det ska stärka kommunens satsningar på tidigt lärande, inte minst gällande läskvalitet.

Skolbibliotekens kvalitet och utformning diskuteras i uppföljningssamtal mellan rektor och grundskolechef. Fokus ligger på att stärka de skolor som idag inte har fungerande bibliotek. Vissa skolor har svårt att avsätta endera personalresurser eller lokaler. Rektorsgruppen har diskuterat skolbiblioteken och bland annat pratat om grundnivå för kvalitet och om olika tänkbara modeller för att skapa fungerande skolbibliotek. Det finns en samsyn kring att skolbiblioteken kan vara enkla men att de ska vara tillgängliga, ha bemanning och ha en systematik i utlåning och uppföljning.

Samverkan med folkbibliotek varierar beroende på geografiska förutsättningar och enskilda lärares och skolledares intresse. Kultur- och fritidsförvaltningen har sedan 2015 arbetat med att utveckla en ny biblioteksplan för kommunen. Representanter från utbildningsförvaltningen har varit delaktiga i arbetet. Den föreslagna biblioteksplanen gäller perioden 2017-2021 och ska behandlas i fullmäktige i februari 2017. I förslaget tydliggörs ansvarsförhållandena mellan folkbibliotek och skolbibliotek genom tydliga avgränsningar. Folkbiblioteken erbjuder alla elever i förskoleklass en introduktion på biblioteket och alla elever kan få ett bibliotekskort om de och målsman så önskar. I vissa årskurser (för närvarande årskurs 3 och 6) erbjuds också bokpresentationer för att ytterligare stimulera läslusten. Övriga årskurser har möjlighet att regelbundet komma på besök för att låna och lämna böcker.

Samtidigt konstateras att samverkan mellan folkbibliotek och skolor är av stor vikt för bibliotekens verksamhet, både avseende kärnverksamhet och för att nå svårnådda målgrupper eller möjliggöra gemensamma projekt. I planen omnämns samarbetet som *utvecklat och väl inarbetat*. Planen omfattar inte några konkreta mål kring utvecklingen av samverkan. Att utbudet och bibliotekens tjänster ska vara väl kända inom kommunens verksamheter nämns dock som ett prioriterat utvecklingsområde.

2.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	
Nämnden bör etablera tydligare rutiner	X			Rutinerna för analys, återkoppling och uppföljning av förbättringar har stärkts. Nämnden beslutar

för analys och återkoppling av resultat samt rutiner för uppföljning av förbättringar kopplade till kunskapskontrollerna.				även fortsättningsvis om en mål- och resultatuppföljningsplan. Utbildningsförvaltningen har vidareutvecklat formerna för analyssamtal mellan rektor och grundskolechef samt ökat fokus på att arbeta med kunskapskontroller som prognosverktyg för att kunna fånga upp elever, grupper och skolor i behov av särskilt stöd.
Nämnden bör säkerställa att alla som bedömer kunskapskontroller har tillräcklig kunskap för att göra bedömning på ett rättvisande sätt.	X			Kompetensutveckling inom kommunens bedömningsinstrument sker löpande. Under 2016 har ett nytt obligatoriskt bedömningsinstrument från Skolverket medfört särskilda insatser som bidrar till ökad kompetensnivå bland lärare i lägre årskurser. I högre årskurser sker avstämning mellan resultatet av kunskapskontroller och resultatet av nationella prov för att upptäcka diskrepans i bedömningarna.
Nämnden bör etablera riktlinjer för vad ett skolbibliotek i Hanninge bör omfatta samt hur dessa ska användas för att förbättra läsförståelsen hos kommunens elever.		X		Inga fastslagna riktlinjer har antagits. Frågan har diskuterats inom rektorsgruppen. Uppföljning av skolbibliotek finns på agendan i kvalitetsdialoger mellan rektor och grundskolechef.
Nämnden bör verka för ökad samverkan mellan skola och folkbibliotek.			X	Inga särskilda åtgärder har vidtagits på övergripande nivå för att stärka samverkan. Kultur- och fritidsnämndens föreslagna biblioteksplan för 2017-2021 (vid tidpunkten för uppföljningen ej behandlad i fullmäktige) bedöms inte bidra till ökad samverkan men tydliggör ansvarsförhållanden.

3. Granskning av effektivitet inom vuxenutbildningen och SFI

Granskningen genomfördes 2014. Syftet med granskningen var att bedöma gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens styrning och uppföljning av vuxenutbildningen och svenska för invandrare (SFI).

Revisorerna bedömde att styrningen och uppföljningen var tillfredsställande i stora delar. Centrala slutsatser var att nämnden bör överväga att ta fram specifika mål och mätetal samt tydliggöra uppföljningen av utförare i extern regi. Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Se över behovet av att ta fram specifika mål och mätetal för uppföljningen av vuxenutbildning och SFI

- ▶ Säkerställa en tydlig uppföljning av vuxenutbildningens kvalitet rörande utförare i extern regi
- ▶ Prioritera arbetet med att ta fram former för det systematiska kvalitetsarbetet
- ▶ Överväga att finna former för en ändamålsenlig uppföljning av kursdeltagare som avslutat sin utbildning

3.1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens svar

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens svar på rapporten framgår att utbildningsförvaltningen fått i uppdrag att genomföra revisorernas föreslagna åtgärder samt att följa upp att direktiv och rutiner följs.

3.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens mål och mätetal har utvecklats sedan den ursprungliga granskningen genomfördes. I 2013 års årsredovisning följde nämnden upp ekonomiska resultat samt vissa indikatorer hämtade ur elevenkäten. I 2016 års strategi och budget har ett nytt mål tillkommit under målområdet *utveckling* som lyder "*möjligheter till utbildning i livets alla skeden*". Nämndens strategi för att nå målet är att skolorna ska arbeta för att utveckla undervisningen så att elevernas resultat förbättras. Fastslagna indikatorer för vuxenutbildningen är andel kursdeltagare som slutfört kurs på grundläggande vuxenutbildning, andel kursdeltagare som slutfört kurs på gymnasial vuxenutbildning, andel kursdeltagare vid SFI som fått godkänt på kurs 3 d samt genomsnittlig studietid i veckor på SFI. Kommunfullmäktiges indikatorer *andel godkända* för grundläggande vuxenutbildning och SFI följs också upp. Kortfattad analys presenterades i delårsrapport 2 under 2016 och fullständigt resultat utlovas till årsredovisningen.

Merparten av den kommunala vuxenutbildningen utförs i egen regi. Utöver det köps utbildning via interkommunal ersättning. När det gäller att säkerställa en tydlig uppföljning av vuxenutbildningens kvalitet sker utvärdering genom Kommunförbundet i Stockholms Län (KSL). KSL driver gemensamma insatser för uppföljning av alla utbildningsanordnare. Anledningen till denna samverkan är att alla kommuner är skyldiga att följa upp kvalitet hos alla sina anordnare, vilket i praktiken leder till en stor mängd likartade uppföljningar i och med det interkommunala utbytet samt externa aktörer som har ramavtal med ett flertal kommuner. Kvalitetsuppföljningen består av en årlig studerandeenkät med samtliga studerande inom vuxenutbildning (inklusive SFI) i länet samt en gemensam utvärdering av kvalitet i alla länets anordnare av vuxenutbildning. Gymnasiechefen beskriver att resultatet av uppföljningen används av Centrum Vux för att utveckla den egna verksamheten. Utbildningsförvaltningen använder resultatet som ett sätt att identifiera kvalitetsbrister och olämpliga anordnare.

Vuxenutbildningens kvalitetsarbete har formats av att hela utbildningsförvaltningen har utvecklat sina gemensamma former för systematiskt kvalitetsarbete. Med utgångspunkt i förvaltningens övergripande förbättringsplan har gymnasiechefen tillsammans med rektorerna för gymnasieskolorna och vuxenutbildningen samt enhetschefen för Navigatorcentrum tagit fram en förbättringsplan för gymnasie- och vuxenutbildningslinjen. Varje enhet har en egen förbättringsplan som utgår från linjens. Förfarandet ger en röd tråd från nämndens mål och prioriteringar ner till de enskilda enheternas prioriterade förbättringsområden och behov. Uppföljning, utvärdering och beslut om det fortsatta arbetet sker i enlighet med förvaltningens årshjul. Till nämnden sker återrapportering på aggregerad nivå i delårsrapporter och årsredovisning. Gymnasiechefen beskriver att han också medverkar i regelbundna möten med

nämnden och med nämndens presidium där mer specifika aktuella frågor kan diskuteras muntligen om särskilda skäl föreligger.

Förvaltningen har inte funnit några former för särskild uppföljning av kursdeltagare som avslutat sin utbildning. För gymnasieelever har förvaltningen möjlighet att följa årskullar genom statistik från SCB. Sådan statistik finns inte tillgänglig för vuxna som utbildar sig. Gymnasiechefen uppger att förvaltningen inte har tillräckliga resurser att göra en sådan uppföljning på ett sätt som ger ett tillförlitligt och relevant underlag.

3.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	
Se över behovet av att ta fram specifika mål och måttal för uppföljningen av vuxenutbildning och SFI	X			Nämnden har i 2016 års strategi och budget utökat sina mål och måttal för uppföljning av vuxenutbildning. Nämndens uppföljning omfattar nu bland annat andel deltagare som slutfört kurser samt genomsnittlig studietid, vilket nämnden tidigare inte har följt systematiskt.
Säkerställa en tydlig uppföljning av vuxenutbildningens kvalitet rörande utförare i extern regi	X			Kvalitetsuppföljning genomförs i samverkan med andra kommuner genom KSL. Resultatet används i förvaltningens dialog med externa anordnare samt i vuxenutbildningens förbättringsarbete.
Prioritera arbetet med att ta fram former för det systematiska kvalitetsarbetet	X			Hela utbildningsförvaltningen har utvecklat sina gemensamma former för systematiskt kvalitetsarbete. Det finns en tydlig röd tråd från nämndens mål och prioriteringar ner till de enskilda enheternas prioriterade förbättringsområden och behov.
Överväga att finna former för en ändamålsenlig uppföljning av kursdeltagare som avslutat sin utbildning			X	Förvaltningen bedömer att det saknas resurser för att göra en uppföljning som är både tillförlitlig och relevant.

4. Granskning av biståndsbedömningen inom äldreomsorgen

Granskningen genomfördes 2014. Syftet med granskningen var att bedöma ändamålsenligheten i kommunens biståndsbedömning samt att denna sker i enlighet med socialtjänstlagen. Vidare bedömdes nämndens former för uppföljning och kvalitetssäkring av genomförda insatser. Granskningen avsåg äldrenämnden.

Revisorernas övergripande bedömning var att den verksamhet som granskats i allt väsentligt bedrevs på ett ändamålsenligt sätt. Verksamheten befann sig dock i en process av utveckling, såväl av verksamhetens organisation och handläggningsprocessen, som av nya rutiner för hur ett nytt kvalitetsledningssystem ska se ut. Nämndens internkontrollplan konstaterades vara ändamålsenlig men utan fullgod återrapportering till nämnden. Vidare konstaterade granskningen att det fanns brister i systemet för uppföljning av externa utförares utförda insatser hos brukare med hemtjänst.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades äldrenämnden att:

- ▶ Införa återkommande möten för erfarenhetsutbyte mellan de två grupperna som beställarenheten sedan omorganiseringen utgörs av
- ▶ Se över de kvantitativa målen och tillse att dessa är samstämmiga i olika styrdokument
- ▶ Följa upp och utvärdera på ett tydligt vis de mål som anges i den kvalitetsdeklarerade tjänsten *Att söka hjälp – biståndshandläggning*
- ▶ Inleda ett aktivt informationsarbete för att förmå fler kommuninvånare att nyttja möjligheten att söka bistånd online
- ▶ Se över möjligheterna att införa någon form av digital redovisning för externa utförare av hemtjänst som omöjliggör felaktigt rapporterad tid
- ▶ Utveckla rapporteringen till nämnd av uppföljningen av internkontrollplanen så att det tydligt framgår bland annat hur många stickprov som gjorts samt hur lång den genomsnittliga handläggningstiden är

4.1. Äldrenämndens svar

I äldrenämndens svar på rapporten framgår att de två arbetsgrupperna inom beställarenheten har sammanförts till en och samma arbetsgrupp. Riktlinjer och rutiner för biståndsbedömning har gått igenom så att de överensstämmer med den kvalitetsdeklarerade tjänsten.

Nämnden utlovar att en informationsplan ska tas fram för att förmå fler kommuninvånare att nyttja möjligheten att söka bistånd via internet. Den kvalitetsdeklarerade tjänsten uppger nämnden ha följts upp och utvärderats i biståndshandläggargruppen och sedan varit föremål för diskussion i kommunala pensionärsrådet. Äldrenämndens avsikt är att behandla en uppdaterad kvalitetsdeklarerad tjänst för biståndshandläggning under hösten 2015.

För bättre tidrapportering i hemtjänsten beskriver nämnden ett samarbete med Södertörns upphandlingsnämnd för att ta fram ett förfrågningsunderlag med syfte att införa nyckelfri hemtjänst och digital tidrapportering hos kund i hemtjänsten. Förfrågningsunderlaget beräknas vara klart för annonsering innan hösten 2015.

Äldrenämnden beskriver också att en ny internkontrollplan har antagits. Nämnden anser att den nya internkontrollplanen ger goda förutsättningar för utvecklad rapportering.

4.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

I samband med den ursprungliga granskningen pågick omorganisation och utökning av beställarenheten. Förvaltningschefen beskriver att enheten inte har en lika turbulent personalsi-

tuation idag och att såväl organisation som rutiner är stabila. Revisorernas första rekommendation är inte längre relevant eftersom enheten inte längre är uppdelad i två grupper. Beställaravdelningen som helhet består idag av tre enheter: beställarenheten, bemanningscentrum samt en ny administrativ enhet som bland annat hanterar bosamordning och avgiftshandläggning. Mellan enheterna finns en tydlig ansvarsfördelning och rutiner för samverkan. En översyn av riktlinjer och rutiner för biståndsbedömning skedde under början av 2015.

Mål i den kvalitetsdeklarerade tjänsten handlar om olika tidsramar för kommunens kontakt med den som söker bistånd samt om bemötande och hjälp. Förvaltningen följer upp alla handläggningstider en gång per år. För hemtjänst sker en särskild uppföljning direkt efter ansökan för att säkerställa att verkställandetiden hålls. När det gäller förvaltningens bemötande kommer en särskild kundenkät att genomföras för första gången under våren 2017. Enkäten kompletterar den rikstäckande enkät som Socialstyrelsen genomför kring äldres uppfattning av kvalitet i hemtjänst och särskilt boende.

I samband med den ursprungliga granskningen hade Äldreförvaltningen nyligen infört IT-systemet Pulsen Combine. De e-tjänster som revisorernas rekommendationer refererar till gällde den så kallade *medborgarvyn* i Pulsen. Implementeringsprocessen kring Pulsen har bitvis varit problematisk och arbetet med medborgarnas e-tjänster har lagts på is. Det finns fortfarande centrala delar av systemet som inte är fullt fungerande och implementerade, till exempel hälso- och sjukvårdsmodulerna. I samband med att socialförvaltningen också inledde införandet av Pulsen har processen inom Äldreförvaltningen utvärderats och vissa problem har kunnat rättas till. Förvaltningarna har nu infört en gemensam enhet som ansvarar för systemförvaltningen.

Äldreförvaltningens chef beskriver att det finns en möjlighet att öppna upp e-tjänsterna för biståndsprocessen inom äldreomsorgen, men att förvaltningen kommer att avvakta till dess att även socialförvaltningen är intresserad av att öppna sina e-tjänster. Tanken är att inte ge ett splittrat intryck till medborgarna utan hålla informationen och processerna samlade.

Äldreförvaltningen kommer att inleda ett pilotprojekt kring tid- och insatsmätning i hemtjänsten den 1 mars 2017. Projektet omfattar den kommunala hemtjänsten och är inledningsvis begränsat till Handens hemtjänstområde. Om projektet faller väl ut kommer försöket att utökas till hela hemtjänsten. Systemet medför automatisk dokumentation av tid hos brukare vilket stärker kontrollen av tidrapporteringen. I nämndens svar på granskningen omtalades också *nyckelfri hemtjänst*, en del som förvaltningen efter dialog med verksamheterna har avstått från då redovisade erfarenheter varit övervägande negativa och inte anses ge ett tillräckligt mervärde för varken säkerhet eller verksamhet.

Formerna för arbetet med intern kontroll har utvecklats för hela kommunen. Se utförligare redogörelse under avsnittet om uppföljning av granskningen av oegentligheter. Enligt äldre- och nämndens internkontrollplan för 2016 ska de moment revisorernas rekommendationer rör återrapporteras i årsredovisningen. I 2015 års årsredovisning ingick en utförlig beskrivning av processen kring intern kontroll men inte resultat av genomförda kontrollaktiviteter.

4.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad	Kommentar

	Ja	Del vis	Nej	
Införa återkommande möten för erfarenhet-sutbyte mellan de två grupperna som be-ställarenheten sedan omorganiseringen ut-görs av	-	-	-	Ej relevant till följd av organisationsförändring.
Se över de kvantita-tiva målen och tillse att dessa är sam-stämmiga i olika styr-dokument	X			Genomfördes våren 2015.
Följa upp och utvär-dera på ett tydligt vis de mål som anges i den kvalitetsdeklare-rade tjänsten <i>Att söka hjälp</i>		X		Mål kopplade till handläggningstider följs upp av förvaltningen. Mål kopplade till bemötande ska föl-jas upp genom en ny kundenkät under våren 2017.
Inleda ett aktivt in-formationsarbete för att förmå fler kommu-ninvånare att nyttja möjligheten att söka bistånd online			X	E-tjänster för biståndsprocessen har lagts på is till följd av problem med implementeringen av <i>Pulsen Combine</i> .
Se över möjligheterna att införa någon form av digital redovisning för externa utförare av hemtjänst som omöjliggör felaktigt rapporterad tid		X		Möjligheterna har setts över och ett pilotprojekt kring automatiserad tid- och insatsmätning startar den 1 mars 2017. Projektet omfattar inledningsvis den kommunala hemtjänsten i Handens hem-tjänstområde. Vid goda resultat ska systemet utö-kas till fler hemtjänstområden och externa utfö-rare.
Utveckla rapporte-ringen till nämnd av uppföljningen av in-ternkontrollplanen så att det tydligt framgår bland annat hur många stickprov som gjorts samt hur lång den genomsnittliga handläggningstiden är		X		Enligt äldrenämndens internkontrollplan för 2016 ska de moment revisorernas rekommendationer rör åiterrapporteras i årsredovisningen. I 2015 års årsredovisning ingick en utförlig beskrivning av processen kring intern kontroll men inte resultat av genomförda kontrollaktiviteter.

5. Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år

Granskningen genomfördes 2014. Syftet med granskningen var att bedöma om kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med insamling av information om och uppföljning av ungdomar som inte studerar eller arbetar och därmed uppfyller sitt ansvar enligt skollagen. Granskningen avsåg gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

Revisorernas sammanfattade bedömning var att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden lever upp till det lagstadgade informationsansvaret och att de tre nämnderna tillsammans upprätthåller en hög ambitionsnivå i arbetet. Navigatorcentrum under gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedömdes vara flexibla i sitt bemötande av unga och erbjöd ett stort utbud av aktiviteter och insatser i samverkan med övriga förvaltningar. En brist som konstaterades var att det inte görs någon samlad uppföljning av hur många unga som går vidare till arbete eller studier efter deltagande i någon av kommunens insatser. I granskningen framkom också att flera förvaltningar upplever samverkan inom kommunen som otydlig.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att Navigatorcentrum arbetar utifrån tydliga mål samt att det finns rutiner för uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete.
- ▶ Utveckla en uppföljning av hur många ungdomar i målgruppen som går vidare till arbete eller studier efter kontakt med nämndens verksamheter.
- ▶ Skapa samverkansöverenskommelser med övriga nämnder som arbetar med samma målgrupp i syfte att tydliggöra roller och ansvar.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades socialnämnden samt kultur- och fritidsnämnden att:

- ▶ Utveckla en uppföljning av hur många ungdomar i målgruppen som går vidare till arbete eller studier efter kontakt med nämndens verksamheter.
- ▶ Skapa samverkansöverenskommelser med övriga nämnder som arbetar med samma målgrupp i syfte att tydliggöra roller och ansvar.

5.1. Nämndernas svar

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens svar på rapporten framgår att utbildningsförvaltningen får i uppdrag att genomföra föreslagna åtgärder samt att följa upp att direktiv och rutiner följs. Socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden ställer sig positiva till revisorernas rekommendationer. Nämnderna anser att arbetet med att ta fram en gemensam samverkansöverenskommelse ska ledas av utbildningsförvaltningen.

5.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Navigаторcentrum fungerar fortfarande som nav i kommunens aktivitetsansvar. Enheten har en förbättringsplan som knyter samman det systematiska kvalitetsarbetet med övriga utbildningsförvaltningen. Av förbättringsplanen framgår tydligt mål och förbättringsområden för Navigatorcentrum. Förbättringsplanen är inte en central del i medarbetarnas dagliga arbete utan är främst en del i styrning och återrapportering mellan verksamhetschef och enhetschef. I det dagliga arbetet har medarbetarna månadsvisa avstämningar och halvårsvisa utvärderingar där listorna över unga som ingår i målgruppen stäms av och konkreta insatser utvärderas och omprövas.

I december 2014 beslutade regeringen att tillsätta en delegation för större genomslag för arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet på lokal nivå. Delegationen för unga till arbete (DUA) har haft stor inverkan på samverkan mellan nämnderna. En överenskommelse om samverkan har tecknats mellan utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Östra Södertörn. I överenskommelsen har målgruppen brutits ner i ett antal undergrupper och specifika mål har satts upp för varje grupp. I överenskommelsen beskrivs också vilka specifika verksamheter som ska bedrivas i samverkan. Enhetschef för Navigatorcentrum beskriver att de största konkreta effekterna av överenskommelsen är att ansvarsfördelningen är tydligare och att insatserna i högre grad styrs gemensamt tack vare en gemensam styrgrupp.

Kultur- och fritidsnämnden ingår inte i samverkansöverenskommelsen. Kultur- och fritidsförvaltningens centrala roll har tidigare varit att genom fritidsgårdspersonalen fungera som kontaktväg mot unga som Navigatorcentrum inte själva har kunnat få kontakt med. Vid tidpunkten för den ursprungliga granskningen fanns 148 ungdomar som omfattades av aktivitetsansvaret och där ingen kontakt hade kunnat upprättas. Antalet okända ungdomar har nu minskat till 30 varav samtliga antingen är äldre än fritidsgårdarnas målgrupp eller tros befinna sig utomlands. Behovet av uppsökande kontakt genom fritidsgårdar har därför minskat.

Den nya formen för samverkan har gett mer synkroniserad uppföljning. Av samverkansöverenskommelsen framgår vilka aktörer som ska följa upp vilka mål, på vilket sätt och med vilket intervall. Kommunen har god överblick på vilka unga som inleder studier på gymnasial nivå. En samlad uppföljning av hur många som går vidare till arbete som ett direkt resultat av någon insats är svår att säkerställa. Orsaken uppges vara att det är svårt att följa upp det stora utbudet av olika insatser, där flera anordnas av externa aktörer.

Kommunen har sökt särskilda medel från DUA för att utöver aktivitetsansvaret för målgruppen 16-20 också kunna genomföra insatser för unga i ålder 20-24 år som står utanför arbetsmarknaden. Haninge kommun beviljades medel för en tjänst, en samordnare som är placerad inom socialförvaltningens arbetsmarknadsavdelning. Navigatorcentrum har därtill genom finansiering från samordningsförbundet utökats med en vägledare som arbetar med äldre ungdomar som saknar gymnasieexamen. Kommunen har inte något formellt ansvar för att följa upp dessa ungdomar och har därför inte rätt att föra register över dem, men genom brev och telefonsamtal erbjuds de frivilliga insatser.

Navigatorcentrum kommer inom kort att ta över ansvaret för Arbetslivsförberedande programmet som tidigare funnits inom Riksäpplet. Därmed utökas verksamheten genom ytterligare insatser och individuell uppföljning av gymnasieelever som vill komma snabbare ut i arbetslivet genom praktik eller arbete.

5.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Del vis	Nej	
Tillse att Navigatorcentrum arbetar utifrån tydliga mål samt att det finns rutiner för uppföljning och systematiskt kvalitetsarbete.	X			Navigatorcentrum har en förbättringsplan som tydligt beskriver styrning, mål och prioriterade förbättringsområden. Planen är kopplad till utbildningsförvaltningens övergripande förbättringsplan och är del i det systematiska kvalitetsarbetet.
Utveckla en uppföljning av hur många ungdomar i målgruppen som går vidare till arbete eller studier efter kontakt med nämndens verksamheter.		X		Formerna för uppföljning har utvecklats och det finns en plan som beskriver hur uppföljning går till och vilka samverkansaktörer som ansvarar för vilken uppföljning. Svårigheter att med säkerhet följa insatsernas direkta effekt kvarstår i vissa fall.
Skapa samverkansöverenskommelser med övriga nämnder som arbetar med samma målgrupp i syfte att tydliggöra roller och ansvar.	X			En samverkansöverenskommelse har tecknats mellan utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, Arbetsförmedlingen och Samordningsförbundet Östra Södertörn. Överenskommelsen är mycket utförlig. Kulturförvaltningen bedöms inte längre ha en relevant roll i arbetet.

6. Granskning av skydd till våldsutsatta kvinnor

Granskningen genomfördes 2013. Granskningens syfte var att bedöma om socialnämnden hade en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet kring våldsutsatta kvinnor och barn samt om de erbjuder det stöd som lagen kräver.

I granskningen konstaterade revisorerna att socialnämnden bedriver ett omfattande arbete för att fånga upp och erbjuda stöd till våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld. Det fanns dock ingen samlad kunskap om förekomsten av våld i kommunen. Det saknades också nyckeltal för uppföljning av insatser, kostnader samt insatsernas effekter. Revisorerna bedömde också att det fanns en risk för att den tydliga ansvarsfördelningen och den omfattande samverkan med föreningar och myndigheter skulle försvinna i samband med den kommande omorganiseringen av socialförvaltningen, eftersom centrala funktioner i arbetet skulle försvinna.

Utifrån granskningens slutsatser rekommenderades socialnämnden att:

- ▶ Säkerställ att det strategiska arbetet samt samordning av kommunens operativa arbete kring våld i nära relationer som samverkan med föreningar upprätthålls när funktionen kvalitetschef och samordnare i våld nära relationer försvinner.
- ▶ Fullfölj arbetet med att ta fram samverkansavtal med föreningar och myndigheter för arbetet med våld i nära relationer.
- ▶ Se över möjligheten att kartlägga förekomsten av våld i nära relationer i kommunen.
- ▶ Ta fram nyckeltal för uppföljning av insatser och kostnader som rör området våld i nära relationer.
- ▶ Se över rubriksättningen i mallen vid utredning av våldsutsatta kvinnors behov av stöd för en bättre samstämmighet med socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22).

6.1. Socialnämndens svar

I socialnämndens svar på rapporten framgår planer på att under 2014 genomföra en kartläggning av förekomsten av våld i nära relationer. En inventering av pågående ärenden inom socialtjänsten samt införandet av bedömningsinstrumentet Freda ska göra att fler våldsutsatta kvinnor identifieras. Utifrån kartläggningen ska en analys genomföras av om de insatser som nämnden erbjuder svarar mot de behov som finns.

För att säkerställa ett strategiskt arbete och god samordning av kommunens operativa arbete har förvaltningen tagit fram ett förslag på hur arbetet med våld i nära relationer ska organiseras. I nämndens svar framgår att förslaget är att en styrgrupp bildas som består av utvalda avdelningschefer. Inom avdelning vuxen bildas ett kvinnofridsteam och den nuvarande kvinnolotsen får ett utökat ansvar för projektansökningar, utbildningar och samverkan. Socialförvaltningen finansierar också en manslots placerad på Manscentrum.

Gällande samverkan beskriver nämnden att förvaltningen har ett gott samarbete med kvinnojouren och att formerna för samverkan är under utredning. Möjligheten till samverkansavtal med organisationer och myndigheter ska finnas med på agendan i det fortsatta arbetet med lokal samverkan.

Utveckling av nyckeltal och former för uppföljning beskrivs av nämnden som ett utvecklingsområde under 2014. Nämnden menar att det inte finns några problem med rubriksättning i mallen, alla områden som ska utredas enligt socialstyrelsens allmänna råd finns med i socialförvaltningens rutin för handläggning.

6.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

I samband med en omorganisation av socialförvaltningen togs tjänsten som samordnare för våld i nära relationer bort. Revisorerna befarade i sin granskning att förändringen skulle ha negativ inverkan på arbetet med våld i nära relationer. Tjänsten återinfördes igen efter kort tid. I dagsläget finns en samordnare som arbetar halvtid med strategiska frågor och halvtid med handläggning av klienter. Samordnaren upplever att det kan vara svårt att kombinera de två arbetsuppgifterna utan att det strategiska arbetet periodvis blir lidande. Diskussioner förekommer om att eventuellt återgå till en samordnare på heltid. Ytterligare en handläggare inom vuxenavdelningen arbetar heltid med våld i nära relationer och i konkreta ärenden sker nära samverkan med handläggarna inom avdelningen för barn- och unga. I generella frågor finns en samverkansgrupp där kvinnolots, barnlots, manslots, äldrelots och behandlare från

familjeresursen ingår. För strategiska frågor finns en styrgrupp bestående av avdelningschefer från socialförvaltningen, äldreförvaltningen och utbildningsförvaltningen där även samordnaren är adjungerad. I styrgruppen beslutas bland annat policydokument och handlingsplaner.

Nära samverkan sker fortsatt med kvinnojouren, manscentrum och brottsofferjouren. Samtliga har upprättade verksamhetsavtal med kommunen. Samordnaren gör avstämningar med dem varje månad. Ett större samverkansforum finns som utöver kommunen och de ideella aktörerna även omfattar polis, psykiatri och sjukvård, försäkringskassan och SFI. Gruppen sammanträder fyra gånger per år. En fastslagen samverkansplan saknas men arbete har inletts för att utarbeta en.

Under 2014 genomförde socialförvaltningen en kartläggning för att få en bättre bild av förekomsten av våld i nära relationer. Kartläggningen baseras huvudsakligen på statistik från flera olika samhällsaktörer samt på en undersökning om våldsutsatthet som genomförts vid socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Resultaten visar att antalet våldsutsatta i Haninge under 2014 uppgår till någonstans mellan 3 000 – 4 500 personer. När det gäller antal barn i Haninge som upplevt våld i hemmet under 2014 har antalet uppskattats till 1 877 barn.

Socialtjänsten har infört socialstyrelsens bedömningsverktyg FREDa – farlighetsbedömning som görs i samtal med den våldsutsatta. Verktöget används av de handläggare som arbetar med våldsutsatta och bidrar till att riskbedömningar är enhetliga och transparenta. Nyanställda handläggare som inte arbetar specifikt med våldsutsatta får en introduktion till FREDa kortfrågor som är ett hjälpmedel för att ställa frågor vid misstanke om våld.

Samordnaren sammanställer regelbundet statistik över antal placeringar och aktualiseringar, typ av ärenden och insatser samt kostnader för placeringar. Kostnader för till exempel försörjningsstöd kan följas upp så länge ärendena är klassade som våldsärenden och därmed inte belastar enheten för försörjningsstöd. Insatser från andra enheter men där ärendena samtidigt innehåller våldsinslag är svåra att följa upp ekonomiskt. Insatsernas effekt följs upp på olika sätt, beroende på om det rör sig om biståndsbeslut eller öppna insatser. Placeringar följs upp löpande så länge insatsen pågår, men ingen systematisk uppföljning sker när insatsen har avslutats. Samtalsinsatsen Trappan för barn som upplevt våld följs upp efter genomförd insats.

En generell iakttagelse är att antalet våldsärenden bland barn och unga har ökat kraftigt det senaste halvåret, både avseende bevitnat våld och våldsutsatta barn. Det är okänt om ökningen beror på en ökad förekomst eller på att barn i högre grad vågar tala om våld i till exempel skolan. Mottagningsenheten hoppas inom kort kunna rekrytera ytterligare en socialsekreterare men rekryteringsläget är problematiskt och ärendetypen kräver hög kompetens och lämplighet. Ett prioriterat utvecklingsområde framöver är att stärka kommunens utbud av förebyggande insatser och hitta nya vägar att nå ut till föräldrar.

6.3. Sammanfattande bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	

Säkerställ att det strategiska arbetet samt samordning av kommunens operativa arbete kring våld i nära relationer som samverkan med föreningar upprätthålls när funktionen kvalitetschef och samordnare i våld nära relationer försvinner.	X			Samordnarrollen återinfördes efter kort tid och har ansvar för att samordna både operativt och strategiskt arbete. En styrgrupp bestående av avdelningschefer från socialförvaltningen, äldreförvaltningen och utbildningsförvaltningen beslutar kring exempelvis gemensamma handlingsplaner och policydokument.
Fullfölj arbetet med att ta fram samverkansavtal med föreningar och myndigheter för arbetet med våld i nära relationer.		X		Verksamhetsavtal finns med de föreningar som bedriver insatser finansierade av kommunen. En övergripande samverkansgrupp finns där kommunen ingår tillsammans med föreningar och myndigheter och för denna saknas fortfarande samverkansavtal.
Se över möjligheten att kartlägga förekomsten av våld i nära relationer i kommunen.	X			En utförlig kartläggning genomfördes under 2014. Kartläggningen baseras på statistik från flera olika samhällsaktörer samt på en intern undersökning vid socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Kartläggningen uppskattar antalet våldsutsatta i Haninge till 3 000-4500 samt 1877 barn som upplevt våld i hemmet under året.
Ta fram nyckeltal för uppföljning av insatser och kostnader som rör området våld i nära relationer.		X		Samordnaren sammanställer regelbundet statistik över antal placeringar och aktualiseringar, typ av ärenden och insatser samt kostnader. Ärenden som andra enheter har huvudansvar för men som samtidigt innehåller våldsinslag är svåra att följa upp ekonomiskt.
Se över rubriksättningen i mallen vid utredning av våldsutsatta kvinnors behov av stöd för en bättre samstämmighet med socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2009:22).	-	-	-	Ej relevant, nya bedömningsinstrument har införts.

7. Granskning av skydd mot oegentligheter

Granskningen genomfördes 2013. Syftet med granskningen var att följa upp tidigare konstaterade risker med syfte att bedöma kommunstyrelsens åtgärder för en bättre styrning och kontroll avseende risker för oegentligheter. Granskningen avsåg kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och socialnämnden.

I granskningen konstaterade revisorerna att kommunen tagit påtagliga steg framåt inom flertalet utvecklingsområden som konstaterades i de motsvarande granskningar som genomfördes 2008 och 2011. Revisorernas uppfattning var att den tidigare övergripande bilden av att ett omfattande skydd mot oegentligheter inte är nödvändigt hade förändrats och att risken för oegentligheter tas på ett större allvar. Revisorerna lämnade dock ett antal förslag till fortsatt utveckling:

- ▶ Det viktigaste är att kommunen kontinuerligt arbetar med skyddet mot oegentligheter och att de genomförda insatserna inte blir engångsföreteelser utan hela tiden hålls levande.
- ▶ Samtliga förvaltningar bör ha ett fördjupat och levandegjort värdegrundsarbete för att motverka korruption och andra oegentligheter.
- ▶ Förvaltningarna har kommit olika långt i sitt arbete med risk- och väsentlighetsanalyser och internkontrollplaner så fokus bör riktas mot att samtliga förvaltningars internkontrollarbete når en jämn och hög standard.
- ▶ Kommunen bör vid uppdatering av dokumentet Riktlinjer vid interna oegentligheter tydliggöra de vägar misstankar om interna oegentligheter kan rapporteras när den anställde av olika skäl drar sig för att rapportera till närmaste chef.

7.1. Kommunstyrelsens svar

Kommunstyrelsen beskriver att det under 2013 har skett en uppdatering av reglementet för intern kontroll och policy för mutor. Policyn har presenterats och diskuterats på informationsmöten med cheferna i kommunen. Ambitionen är att de i sin tur ska informera sina medarbetare. Policyn för mutor ska följas upp som ett gemensamt kontrollinstrument i internkontrollplanen.

Kommunens värdegrund diskuteras i utbildning för nyanställda och för nya chefer. I arbetet med att ta fram riktlinjer för chefer och medarbetare ska värdegrunden vara en av utgångspunkterna.

Internkontrollarbetet utvecklas och förbättras i en förvaltningsgemensam arbetsgrupp och inför 2014 har gemensamma riskområden identifierats och värderats. För varje kontrollmoment har ett par personer från olika förvaltningar utsetts som ansvariga för uppföljning, med följden att samma grupp analyserar kontrollmomentet oavsett vilken nämnd som berörs. Syftet är ökad kvalitet genom enhetlig metod och analys.

Kommunstyrelsen har för avsikt att hitta former för en whistleblowerfunktion för att kunna fånga upp anmälningar från personal och allmänhet.

7.2. Stadsbyggnadsnämndens svar

Stadsbyggnadsnämndens internkontroll innehåller redan uppföljning av den nya policyn mot mutor. Policyn har presenterats och diskuterats på arbetsplatsträffar i alla verksamheter. Nämnden instämmer i att det är viktigt att kontinuerligt arbeta med skyddet mot oegentligheter och att hålla det gemensamma förhållningssättet levande i organisationen.

Stadsbyggnadsnämnden beskriver att den centrala styrningen och samordningen inom intern kontroll har blivit starkare bland annat genom gemensamma riskbedömningar och gemensamma kontrollmoment mellan nämnderna.

7.3. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Kommunen har en policy mot mutor som antogs av kommunfullmäktige under våren 2013. I skrivande stund bereder kommunstyrelseförvaltningen ett förslag om att under 2017 ersätta policyn med en ny *policy mot oegentligheter*. Förvaltningens utkast har ett bredare anslag än den nu gällande policyn och berör utöver mutor också favorisering, förtroendemisbruk och oetiskt handlande. En informationskampanj för anställda och förtroendevalda ska ske i anslutning till att den nya policyn implementeras.

Till den nya policyn utarbetar förvaltningen riktlinjer och rutiner som innehåller konkret vägledning till hur anställda och förtroendevalda bör resonera och agera i olika vardagssituationer. Riktlinjen ska också specificera hur oegentligheter ska rapporteras och hanteras. Syftet är att alla förvaltningar ska agera likadant om och när oegentligheter inträffar. De tidigare framförda idéerna om att ha en särskild whistleblower-funktion har avskrivits i och med att den nya riktlinjen beskriver en ny process för att både fånga upp oegentligheter och för att hantera situationer som uppstår. Riktlinjerna är vid tidpunkten för denna uppföljande granskning i utkastform. Avsikten är att de ska färdigställas för att sedan antas av kommundirektören i samband med att den nya policyn blir politiskt fastställd.

Värdegrundsarbete för att motverka korruption sker i dagsläget genom information och diskussion under kommunens utbildning för nyanställda samt utbildning för nya chefer. Insatser och kontroller för att motverka mutor och oegentligheter ingår i varierande grad i nämndernas internkontrollplaner.

Under november 2015 antog kommundirektören en riktlinje som beskriver organisation och styrning av arbetet med intern kontroll. Riktlinjen utgår från fullmäktiges reglemente för intern kontroll. Kommundirektörens ledningsgrupp har också tillsatt *arbetsgruppen för styrning, intern kontroll och kvalitet* som består av minst en verksamhetscontroller eller motsvarande från varje förvaltningsledningsgrupp. Gruppen har till uppdrag att säkerställa ett förvaltningsöverskridande arbete med intern kontroll. Varje nämnd antar sin egen internkontrollplan men arbetsgruppen gör utöver detta en övergripande riskanalys och väljer ut ett antal gemensamma kontrollmoment som gäller samtliga nämnder. Arbetsgruppen medverkar i det operativa arbetet kring varje nämnds internkontrollplan avseende de gemensamma kontrollmomenten. Nämndens egna kontrollmoment utförs av den egna förvaltningen. Gruppen återrapporterar till kommundirektörens ledningsgrupp två gånger om året.

Det finns inga kommungemensamma kontroller som rör oegentligheter utan varje förvaltning gör riskanalyser utifrån sina processer.

7.4. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	
Det viktigaste är att kommunen kontinuerligt arbetar med skyddet mot oegentligheter och att de genomförda insatserna inte blir engångsföreteelser utan hela tiden hålls levande.	X			Arbete pågår för att bredda kommunens arbete från att handla om mutor till att också beröra favorisering, förtroendemisbruk och oetiskt handlande. En ny policy, nya riktlinjer samt tillhörande insatser planeras under 2017.
Samtliga förvaltningar bör ha ett fördjupat och levandegjort värdegrundsarbete för att motverka korruption och andra oegentligheter.		X		Värdegrundsarbete för att motverka korruption sker genom information och diskussion under kommunens utbildning för nyanställda samt utbildning för nya chefer. Övriga insatser genomförs på förvaltningsnivå och varierar.
Förvaltningarna har kommit olika långt i sitt arbete med risk- och väsentlighetsanalyser och internkontrollplaner så fokus bör riktas mot att samtliga förvaltningsars internkontrollarbete når en jämn och hög standard.	X			En förvaltningsöverskridande arbetsgrupp ansvarar för att utveckla arbetet med styrning, intern kontroll och kvalitet. Varje nämnd antar sin egen internkontrollplan men arbetsgruppen gör en övergripande riskanalys och väljer ut och utför ett antal gemensamma kontrollmoment som gäller samtliga nämnder. I och med gruppens gemensamma arbete får förvaltningarnas verksamhetscontrollers ett forum för erfarenhetsutbyte även kring de egna kontrollmomenten.
Kommunen bör vid uppdatering av dokumentet Riktlinjer vid interna oegentligheter tydliggöra de vägar misstankar om interna oegentligheter kan rapporteras när den anställda av olika skäl drar sig för att rapportera till närmaste chef.		X		En ny policy är under beredning. Till den nya policyn finns en riktlinje som beskriver hur oegentligheter kan identifieras och rapporteras. Policyn och riktlinjerna planeras antas under våren 2017.

8. Granskning av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen

Granskningen genomfördes 2013. Syftet med granskningen var att bedöma kommunstyrelsens och stadsbyggnadsnämndens styrning, kontroll och uppföljning av trafiksäkerhetsfrågor med utgångspunkt från kommunens trafiksäkerhetsprogram.

Granskningen visade att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning när det gäller trafiksäkerhetsfrågor. Styrningen av arbetet med trafiksäkerhet utgår ifrån fastställda mål i trafiksäkerhetsprogrammet. Det fanns en framtagna åtgärdslista samt investeringsplan för perioden 2011- 2015. I samband med granskningen framkom dock att åtgärdslistan och investeringsplanen inte ansågs vara realiserbara fullt ut. Någon handlingsplan för det fortsatta arbetet kring trafiksäkerhet hade inte upprättats. Det fanns framtagna nyckeltal för uppföljning av säkra kommunala gator men dessa följdes inte upp på särskilt sätt och ingen återrapportering av vidtagna åtgärder, inom ramen för trafiksäkerhetsprogrammet, skedde till berörda nämnder.

Revisorerna gav följande rekommendationer till det fortsatta utvecklingsarbetet:

- ▶ Kommunen bör skyndsamt ta fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet kring trafiksäkerheten.
- ▶ Åtgärdslista och investeringsplaner bör uppdateras med större regelbundenhet.
- ▶ Formalisera uppföljningen av arbetet kring trafiksäkerheten exempelvis genom uppföljning av relevanta nyckeltal inom området trafiksäkerhet.
- ▶ Se över behovet att uppdatera informationen om kommunens trafiksäkerhetsarbete på hemsidan.
- ▶ En regelbunden och ändamålsenlig återrapportering av inkomna synpunkter och klagomål bör säkerställas till stadsbyggnadsnämnden.

8.1. Nämndernas svar

Kommunstyrelsen svarar revisorerna att det är kommunstyrelsen som ansvarar för kommunens styrmodell och den gemensamma styrprocessen. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande strategiska frågor om trafiksäkerhet och kan uppmärksamma trafiksäkerhetsfrågor i mål och budgetar. Kommunstyrelsen är fri att överväga om området behöver lyftas fram i kommande förslag till mål och budget. Både kommunstyrelsen och kommunfullmäktige kan ställa krav på att berörda nämnder följer upp och rapporterar hur de förbättrar trafiksäkerheten.

Kommunstyrelsen svarar revisorerna att kommunstyrelseförvaltningen utreder om kommunen ska delta i "kommunens kvalitet i korthet", som är SKLs nätverk för jämförelser av olika nyckeltal. Om det finns nyckeltal för jämförelser inom trafiksäkerhetsområdet kan de införas för att förbättra styrning och uppföljning.

Stadsbyggnadsnämnden svarar att arbete med en hastighetsplan håller på att slutföras och att hastighetsförändringar ska genomföras under 2014. Nämnden ser ett behov av att ge-

genomföra regelbundna trafikmätningar och hastighetsmätningar som underlag till en uppdatering av trafiksäkerhetsprogrammet. Detta behöver genomföras innan åtgärdslista och investeringsplaner kan utarbetas.

Stadsbyggnadsnämnden avser att under 2014 genomföra en trafikmätning och hastighetsmätning som ett första steg att införa relevanta nyckeltal i enlighet med nollvisionens indikatorer. Under 2013 hastighetssäkrades 4 utsatta gång- cykel och mopedpassager i kommunen och arbetet med detta planeras fortsätta under 2014. Här kan en trafik/hastighetsmätning tillsammans med hastighetsplanen bli vägledande för prioritering.

8.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Under 2013 inledde stadsbyggnadsförvaltningen arbetet med att utreda hastighetssystemet och ta fram en plan för att anpassa hastighetsnivåerna i kommunen. En hastighetsplan antogs i stadsbyggnadsnämnden i maj 2014. De planerade hastighetsändringarna på det kommunala vägnätet genomfördes under 2014 och 2015. Vissa planerade ändringar på det statliga vägnätet kvarstår fortfarande att genomföra i samverkan med Trafikverket.

Den ursprungliga granskningen utgick från kommunens trafiksäkerhetsprogram för perioden 2011-2015. Under 2016 utarbetade förvaltningen ett utkast till ett nytt trafiksäkerhetsprogram för perioden 2017-2021. Programmet är för tillfället på remiss till berörda nämnder, myndigheter och intresseorganisationer och ska behandlas i stadsbyggnadsnämnden efter sommaren. Orsaken till det tidsmässiga glappet mellan det gamla och det nya trafiksäkerhetsprogrammet är att trafikenheten har prioriterat att slutföra arbetet med hastighetsplanen, vilket sedan tidigare varit en planerad central trafiksäkerhetsreform. Det bedömdes inte lämpligt att driva två omfattande planprocesser parallellt.

Under mellanperioden har förvaltningen fortsatt arbeta utifrån det tidigare trafiksäkerhetsprogrammet. Redan vid programmets initiala antagande bedömdes åtgärdslistan vara omöjlig att genomföra i sin helhet före utgången av 2015 och trafikenheten har kunnat fortsätta arbeta med de planerade åtgärderna. Ur den ursprungliga åtgärdslistan är cirka 65 % av åtgärderna nu antingen genomförda eller planerade. Resterande åtgärder är inte längre aktuella, har ersatts med andra åtgärder eller har tagits bort vid löpande revidering av handlingsplanerna eftersom de har ett annat syfte än trafiksäkerhet. Återstående åtgärder lyfts vidare in i det nya trafiksäkerhetsprogrammet.

Det föreslagna nya trafiksäkerhetsprogrammet har en tydligare koppling till nationella trafiksäkerhetsmål och innehåller mätbara indikatorer inom alla målområden. Tre nationella indikatorer har valts ut som särskilt relevanta därför att kommunen inom dessa områden har en direkt påverkan på trafiksäkerheten. De är *hastighetsefterlevnad på kommunalt vägnät*, *säkra GCM¹-passager i tätort* samt *drift och underhåll av GCM-vägar*. I och med utredningen inför det nya programmet har det blivit påtagligt att många singelolyckor med gående och cyklister kan kopplas till drift- och underhåll, varför drift och underhåll överlag har fått en större betydelse i det nya programmet.

---

¹ Gående, cyklister, mopeder.

Utöver analyser av olycksstatistik har trafikenheten regelbundna samverkansmöten med polisen fyra gånger per år då bland annat enskilda olyckor följs upp och åtgärder diskuteras.

För att följa upp olyckor och skador på kommunal nivå har SKL tagit fram ett olyckstal som kan användas vid jämförelser. Olyckstalet baseras på antal polisrapporterade olyckor per tio tusen medelinvånare². För perioden 2004-2008 var olyckstalet i Haninge 2,3 och för 2009-2013 var olyckstalet 1,1. Genomsnitt för hela Sverige var 0,9 respektive 0,7 för samma perioder. Stockholms läns kommuner har överlag ett högre genomsnittligt olyckstal än resten av riket. Haninge har dock haft en mycket bra procentuell förbättring och förbättrat sin placering i länet från 21:a till 15:e plats mellan mätperioderna.

På kommunens hemsida finns information om trafiksäkerhetsarbetet, om lokala trafikregler samt förebyggande information kring hur kommunens medborgare kan bidra till ökad säkerhet. Informationen rör i hög grad trafiksäkerhetsprogrammet 2011-2015.

Inkommande synpunkter och anmälningar hanteras vanligen inom trafikenheten. Återrapportering till nämnd sker i första hand till stadsbyggnadsnämndens trafikutskott. Ingen generell uppföljning av samtliga ärenden sker från nämndens sida utan ärenden lyfts om det finns synnerliga skäl eller om förvaltningen bedömer att nämnden behöver besluta om åtgärd. Trafiksäkerhetsärenden är därtill ofta återkommande medborgarförslag i kommunfullmäktige.

8.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	
Kommunen bör skyndsamt ta fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet kring trafiksäkerheten.		X		Kort efter revisorernas granskning inleddes arbetet med att ta fram en hastighetsplan, vilket bedömdes vara en central trafiksäkerhetsåtgärd. Efter hastighetsplanens utarbetande och implementering inleddes arbetet med ett nytt trafiksäkerhetsprogram som i sin tur omfattar nya handlingsplaner kring det fortsatta arbetet. Programmet är vid tidpunkten för den uppföljande granskningen inte fastställt.
Åtgärdslista och investeringsplaner bör uppdateras med större regelbundenhet.	X			Åtgärdslistan och investeringsplanerna har uppdaterats löpande. Ur den ursprungliga åtgärdslistan är cirka 65 % av åtgärderna genomförda eller planerade. Resterande åtgärder är inte längre aktuella, har ersatts med andra åtgärder eller har ta-

² Genomsnittligt antal invånare de senaste fem åren.

				gits bort vid löpande revidering av handlingsplanerna eftersom de bedömts ha ett annat syfte än trafiksäkerhet.
Formalisera uppföljningen av arbetet kring trafiksäkerheten exempelvis genom uppföljning av relevanta nyckeltal inom området trafiksäkerhet.		X		Det nya trafiksäkerhetsprogrammet omfattar mätbara indikatorer inom samtliga målområden. Programmet är inte fastställt ännu. Uppföljningsmöten med polis och räddningstjänst sker nu regelbundet fyra gånger per år. Kommunen tillämpar SKL:s <i>olyckstal</i> för jämförelser internt och med andra kommuner.
Se över behovet att uppdatera informationen om kommunens trafiksäkerhetsarbete på hemsidan.		X		På kommunens hemsida finns information om trafiksäkerhetsarbetet, om lokala trafikregler samt förebyggande information kring hur kommunens medborgare kan bidra till ökad säkerhet. Informationen rör i hög grad trafiksäkerhetsprogrammet 2011-2015.
En regelbunden och ändamålsenlig återrapportering av inkomna synpunkter och klagomål bör säkerställas till stadsbyggnadsnämnden.		X		Inkommande synpunkter och anmälningar hanteras vanligen inom trafikenheten. Återrapportering till nämnd sker i första hand till stadsbyggnadsnämndens trafikutskott. Ingen generell uppföljning av samtliga ärenden sker från nämndens sida utan ärenden lyfts om det finns synnerliga skäl eller om förvaltningen bedömer att nämnden behöver besluta om åtgärd. Trafiksäkerhetsärenden är därtill ofta återkommande medborgarförslag i kommunfullmäktige.

9. Granskning av planprocessen

Granskningen genomfördes 2013. Syftet med granskningen var att bedöma stadsbyggnadsnämndens och kommunstyrelsens styrning av planprocessen och deras strategier och åtgärder för att möjliggöra den planerade utbyggnaden samt att tillräckliga resurser finns.

I granskningen konstaterade revisorerna att ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden var tydlig både i reglemente och delegationsordning och i det praktiska utförandet. Samordning av planprocessen bedömdes ändamålsenlig med tydliga prioriteringar, samsyn och en koppling mellan planförfrågan/uppdrag och tillgängliga resurser. Revisorerna bedömde att samverkansformerna mellan mark- och exploateringsenheten och planavdelningen kunde stärkas för ökad effektivitet. Bristen på kvalificerade medarbetare konstaterades vara ett stort problem.

Revisorernas förslag till fortsatt utveckling var:

- ▶ Fortsätt att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristen på resurser med erforderlig kompetens, såväl genom rekrytering, erforderliga stödresurser som konsultstöd.
- ▶ För en effektivare planprocess bör planavdelningen och mark- och exploateringsenheten vidareutveckla samverkansformerna.
- ▶ Fullfölj pågående arbete med att förstärka den interna kontrollen i avgiftsdebiteringen genom att öka antalet plankostnadskontrakt.
- ▶ Olika lösningar bör sökas för att förstärka miljökompetensen i planprocessen, exempelvis genom att söka gemensamma lösningar tillsammans med andra kommuner.

9.1. Nämndernas svar

Kommunstyrelsen beskriver i sitt svar att ambitionen är att enheterna ska vara fullt bemannade och att så erfarna personer som möjligt ska anställas. Såväl planarkitekter som exploateringsingenjörer är efterfrågade på arbetsmarknaden. Kommunstyrelsen menar att stadsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen här har en gemensam uppgift i att synliggöra de många intressanta och kvalificerade uppgifter som finns för dessa yrkesgrupper i Haninge kommun.

Kommunstyrelsen pekar på att kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden i sina reglementen har olika uppdrag och att de därför har olika resurser till sitt förfogande för att kunna fullgöra sina respektive uppdrag. Samtidigt instämmer kommunstyrelsen i att samverkansformerna bör utvecklas för en effektivare planprocess. Kommundirektören och stadsbyggnadschefen har därför initierat en utveckling i syfte att tydliggöra hur förvaltningarnas roller och uppgifter ska omsättas i det löpande samarbetet. Avsikten är att i en gemensam processbeskrivning dokumentera planprocessen och exploateringsprocessen och därmed tydliggöra för förvaltningarnas medarbetare hur samverkan sker. I detta arbete ingår också att bedöma om kommunstyrelseförvaltningens medverkan i miljöbedömningar kan öka. Kommunstyrelsen har inga synpunkter på att planavdelningen söker samarbete med andra kommuner.

Stadsbyggnadsnämnden svarar revisorerna att planavdelningen mer än fördubblats på tre år och att ytterligare nyanställningar planeras. De nya medarbetarna har erforderlig kompetens men i vissa fall mindre erfarenhet.

Stadsbyggnadsnämnden hänvisar till det utvecklingsarbete som kommunstyrelsen beskriver gällande effektivisering av planprocessen genom gemensam processbeskrivning. Arbetet med att den interna kontrollen har förbättrats genom att planavdelningen tagit fram process- och arbetsbeskrivningar med tillhörande mallar och checklistor. Ett tidrapporteringsystem har införts med separat tidsredovisning för respektive plan.

Antalet plankostnadskontrakt tillämpas i så stor utsträckning som möjligt men för omvandlingsområden tillämpas planavgifter.

9.2. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Inom planavdelningen är det fortsatt svårt att rekrytera erfarna planarkitekter. Ett ökat antal ärenden har lett till behov av fler medarbetare. Verksamheten är i dagsläget tillräckligt bemannad men söker ständigt nya medarbetare, både för att fylla vakanser och för att gradvis

utöka verksamheten. Vakanser löses vid behov med externa konsulter. Stadsbyggnadsförvaltningens HR-partner och HR-konsult har under året genomfört workshops med alla avdelningar för att kartlägga framgångsfaktorer och hitta utvecklingsmöjligheter i förvaltningens sätt att attrahera och behålla personal. Sammanställningen är avsedd att användas dels för att förstärka och utveckla de områden som medarbetarna tycker är positiva, och dels som ett underlag för vad som ska kommuniceras till potentiella nya medarbetare. Arbetet sammanställdes i juli 2016 till en samlad rapport som nu används som planeringsunderlag i ledningsgruppen.

Rekryteringsproblemen är inte unika för stadsbyggnadsförvaltningen i Haninge utan likartade rekryteringssvårigheter råder i hela regionen. Kommunen ingår i *Stadsbyggnadsbenchen*, ett utvecklingsprojekt där nio kommuner i Stockholmsområdet tillsammans kartlägger hur väl olika delar av planprocessen fungerar i respektive kommun för att identifiera gemensamma utvecklingsområden. Kompetensförsörjning är ett av de områden som diskuteras och initiativ till nya gemensamma utbildningar har tagits, i första hand på bygglovsområdet.

För att effektivisera planprocessen har kommunledningskontoret tagit fram en gemensam processbeskrivning som både mark- och exploateringskontoret och planavdelningen arbetar efter. Planchef beskriver att upplägg och roller är tydliga och att samarbetet upplevs som väl fungerande. Regelbundna möten på chefsnivå äger rum varje vecka.

Plankostnader debiteras liksom tidigare enligt den taxa som kommunfullmäktige har fastställt. Den som beställer en ny eller ändrad detaljplan eller områdesbestämmelse ska betala planavgift motsvarande stadsbyggnadsnämndens självkostnader för den nya detaljplanen eller områdesbestämmelsen. Ett *planavtal* träffas mellan planbeställaren och stadsbyggnadsnämnden innan beslut fattas om påbörjande av planarbetet. Avtal träffas både med externa parter och internt gentemot mark- och exploateringsenheten. I planavtalet specificeras betalningsvillkor och parternas åtaganden i övrigt. För fastighetsägare som söker bygglov för utbyggnad i omvandlingsområden tas även nu en planavgift ut i samband med bygglovgivning enligt en administrativ rutin. Inga särskilda internkontrollmoment förekommer. Planchef upplever att enheten har god koll på hanteringen i och med att dessa avgifter utgör en väsentlig del av avdelningens självfinansiering.

För att stärka miljöområdet i planprocessen har planavdelningen numera en egen resurs med särskild miljökompetens. Ett generellt arbete pågår för att stärka och bygga upp en högre allmän miljökompetens bland avdelningens övriga medarbetare.

9.3. Sammanfattad bedömning

Rekommendation	Åtgärdad			Kommentar
	Ja	Delvis	Nej	
Fortsätt att vidta åtgärder för att komma till rätta med bristen på resurser med erforderlig kompetens,		X		Kompetensförsörjning är fortsatt en stor utmaning för planavdelningen men i dagsläget är bemaningsläget under kontroll. Problemet är väl känt och åtgärder vidtas såväl inom stadsbyggnadsförvaltningen som i samverkan med andra kommuner. Kompetensbrist råder i hela regionen och det

såväl genom rekrytering, erforderliga stödresurser som konsultstöd.				är svårt att bedöma om kommunens åtgärder har direkt effekt.
För en effektivare planprocess bör planavdelningen och mark- och exploateringsenheten vidareutveckla samverkansformerna.	X			En gemensam processbeskrivning fungerar som grundform för arbetet. Veckovisa chefsmöten ger möjlighet att snabbt fånga upp aktuella frågor.
Fullfölj pågående arbete med att förstärka den interna kontrollen i avgiftsdebiteringen genom att öka antalet plankostnadskontrakt.			X	Ingen förändring har skett på området. Avgiftsdebitering sker fortsatt enligt schablon inom vissa områden, i enlighet med den taxa som kommunfullmäktige har fastställt.
Olika lösningar bör sökas för att förstärka miljökompetensen i planprocessen, exempelvis genom att söka gemensamma lösningar tillsammans med andra kommuner.	X			Planavdelningen har förstärkts med egen miljökompetens, vilket inte fanns vid tidpunkten för den ursprungliga granskningen.

Nina Högberg
Verksamhetsrevisor

Haninge, 2017-03-22

Källförteckning

Granskning av kommunens åtgärder för en ökande läsförståelse

Intervju: Grundskolechef

Handlingar:

Grund- och förskolenämndens strategi och budget 2013, 2014, 2015, 2016
Grund- och förskolenämndens årsredovisning 2013, 2014, 2015
Mål och resultatuppföljningsplan 2015-2016, 2016-2017
Strategi för ökad läskvalité för Haninges grundskoleelever
Utbildningsförvaltningens förbättringsplan 2016

Granskning av effektivitet i undervisningen inom vuxenutbildningen och SFI

Intervju: Verksamhetschef vuxenutbildning.

Handlingar:

Gymnasie- och vuxenutbildningens strategi och budget 2013, 2014, 2015, 2016
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2013, 2014, 2015
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delårsrapport 1 och 2 2016
Vuxenutbildning 2016 i Stockholms län – Analysrapport (KSL)

Granskning av biståndsbedömningen inom äldreomsorgen

Intervju: Förvaltningschef äldreförvaltningen.

Handlingar:

Kvalitetsdeklarerad tjänst: Att söka hjälp - Biståndshandläggning
Äldrenämndens delårsrapport 1 och 2 2016
Äldrenämndens internkontrollplan 2014, 2015, 2016

Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år

Intervju: Enhetschef Navigatorcentrum.

Handlingar:

Förbättringsplan för Navigatorscentrum 2016
Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år (KOFN 2015/36)
Statistik KAA 2016
Svar på remiss – Kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år (SN 2015/22)
Verksamhetsberättelse Navigatorcentrum 2016
Årlig rapport från Navigatorcentrum (GVN 2016/129)
Överenskommelse DUA – undertecknad 2015-11-15.

Granskning av skydd till våldsutsatta kvinnor

Intervju: Samordnare våld i nära relationer samt mottagningschef barn och unga.

Handlingar:

Våld i nära relationer – En kartläggning av omfattningen i Haninge 2014

Granskning av skydd mot oegentligheter

Intervju: Ekonomidirektör samt verksamhetscontroller.

Handlingar:

Riktlinjer till reglementet för intern kontroll (KS 2015/570)

Policy mot oegentligheter (Utkast 20161020)

Riktlinjer till policy mot oegentligheter (Utkast 20161020)

Granskning av planprocessen

Intervju: Förvaltningschef SBK samt planchef.

Handlingar:

Taxa för stadsbyggnadsnämndens verksamhet inom plan- och bygglagens område samt mät- och kartteknisk verksamhet m.m (Fastställd av kommunfullmäktige 2016-06-13 § 232)

Granskning av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen

Intervju: Trafikenhetschef

Handlingar:

Cykelprogram

Hastighetsplan för Haninge

Strategi och budget för stadsbyggnadsnämnden 2016-2017

Trafiksäkerhetsprogram 2011-2015

Trafiksäkerhetsprogram 2017-2021 (remissutkast)

Till Kommunstyrelsen, grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, äldre- och barnnämnden.

Uppföljning av fördjupade granskningar från 2013-2014

EY har på uppdrag av Haninge kommuns förtroendevalda revisorer följt upp några av de granskningar som genomfördes 2013-2014 och där det lämnats rekommendationer. Syftet med uppföljningen är att granska de åtgärder som vidtagits inom identifierade förbättringsområden och översiktligt kartlägga vilka resultat som uppnåtts.

Den uppföljande granskningen omfattar:

- Granskning av kommunens åtgärder för en ökande läsförståelse
- Granskning av effektivitet i undervisningen inom vuxenutbildningen och SFI
- Granskning av biståndsbedömningen inom äldreomsorgen
- Granskning av kommunens informationsansvar för ungdomar 16-19 år
- Granskning av skydd till våldsutsatta kvinnor
- Granskning av skydd mot oegentligheter
- Granskning av trafiksäkerhetsarbetet i kommunen
- Granskning av planprocessen

Uppföljningen visar att nämnderna inom många områden till fullo har hörsammat revisorernas rekommendationer eller att ett aktivt utvecklingsarbete pågår inom området. Samtidigt ser vi att det finns förbättringsområden där få eller inga åtgärder har vidtagits. Dessa kommer vi särskilt att beakta i vårt framtida arbete och i vår dialog med styrelse och nämnder under 2017.

Rapporten överlämnas för kännedom till kommunstyrelsen och berörda nämnder. Inga svar erfordras.

För Haninge kommuns revisorer

Rolf Brehmer
Ordförande

Kenneth Strömberg
Vice ordförande

För kännedom: Kommunfullmäktiges presidium